

ราชวงศ์สุโขทัยมีประวัติปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ ๒ (จารึกวัดศรีชุม)

ใจความว่า ผู้ตั้งราชวงศ์มี ๒ คน ด้วยกัน คือ พ่อขุนผาเมือง และพ่อขุนบางกลางหาว

ได้ช่วยกันตั้งราชวงศ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๐ พ่อขุนผาเมืองเป็นลูกพ่อขุนศรีนาวนำถม

ซึ่งเป็นเจ้าเมืองสุโขทัยในครั้งนั้นเมืองสุโขทัยยังเป็นเมืองประเทศราชของขอมอยู่

พ่อขุนผาเมืองนั้น พระเจ้ากรุงกัมพูชาพระราชทานนามว่า กมรเตงอัญศรี

อินทรปตินทราทิตย์ และได้พระราชทานพระราชธิดาองค์หนึ่งทรงพระนามว่า

พระนางสิงขรมหาเทวี พ่อขุนผาเมืองเป็นเจ้าของเมืองรัต ส่วนพ่อขุนบางกลางหาวนั้น

เป็นเจ้าของเมืองบางยาง (แต่เดิมนั้น เรียกชื่อพ่อขุนบางกลางหาวว่า บางกลางทาว หรือ

บางกลางท้าว ต่อมา ดร.ประเสริฐ ณ นคร ตรวจสอบอักษรที่จารึกใหม่พบว่า

แท้ที่จริง จารึกเขียนว่า บางกลางหาว เพราะที่อ่านกันแต่เดิมนั้น เข้าใจผิดไปว่าเป็น

"ท ทหาร" ที่แท้คือ " ห หีบ" และ"ไม้เอก" ก็ไม่มี) ครั้ง
นั้นเมืองสุโขทัยมีข้าหลวง

เขมรชื่อ ไชลญลำพง

เป็นผู้รักษาเมืองหรือสำเร็จราชการอยู่ พ่อขุนบาง
กลางหาว

เป็นมิตรสหายของพ่อขุนผาเมือง

ทั้งสองได้ตั้งใจตีเมืองสุโขทัย

พ่อขุนบางกลางหาว

ไต่เมืองศรีสัชนาลัย ส่วนพ่อขุนผาเมืองเมื่อไต่
เมืองบางขลังแล้วก็นำพลมาทาง

เมืองราด เมืองศรีสัชนาลัยถึงเมืองสุโขทัย
ข้าหลวงขอมไม่อาจสู้ได้ ตองยอมแพ้

และทิ้งเมืองสุโขทัยไป

เมื่อได้เมืองสุโขทัยแล้ว

พ่อขุนผาเมืองได้นำพลออก

และได้อภิเษก

พ่อขุนบางกลางหาวให้เป็นเจ้าเมืองสุ

โขทัย ถวายพระนามตามพระ

นามของตนที่ได้รับ

พระราชทานจากพระเจ้ากรุงกัมพู
ชาว่า "กมรแดงอัญศรีอินทรปตินท
ราทิตย์"

(ในตอนต้นศิลาจารึกของพ่อขุนร
ามคำแหง เรียกโดยย่อว่า
ศรีอินทราทิตย์

เป็นพระนามพระราชบิดาของ
พ่อขุนรามคำแหง) พ่อขุนศรีอ
นทราทิตย์ซึ่งเป็น

ปฐมกษัตริย์ในราชวงศ์สุโขทัย
ยนั้น ในหนังสือชินกาล

มาลินี และสีหิงคนิทาน เรียกว่า

โรจนราช หรือสุรางคราช
คือ พระร่วง (สำหรับพระ

นามพระราชวังนี้มีหลักฐานไม่ แน่

ชี้ว่า

หมายจำเพาะเจาะจงว่าเป็น

นอ๑งค๑ไ๑ด๑

บ๑างค๑ว๑าห๑ม๑ายถ๑งพ๑ระเจ๑าศ๑

ร๑อิน๑ท๑รา๑ท๑ิต๑ย๑

บ๑างค๑ว๑า

หมายถึงพ่อขุนรามคำแหง
มหาราช
และบางทีก็ว่าหมายถึงกษัตริย์
ทุกพระองค์

ในราชวงศ์พระร่วง)

พระราชประวัติ

ตีพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ติดตามความปรากฏในจารึก

ก

หลักที่ ๑ มีใจความว่า
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์มีพระ
ระโอรสด้วยพระชายาพ
ระนามว่า นางเสือง

๓ องค์ พระองค์ใหญ่สี่
นพระชนม์เสียตั้งแต่ยังเ
ยาว พระองค์ก
กลางทรงพระนามว่า

บาลเมือง

(ในหนังสือชินกาลมาลี

นี้และสิ่งคณิทาน

เรียกว่า ปาลราช) องค์

ที่สามได้

๘ |

เสวยราชย์ต่อมาทรงพ

| |

ระนามว่า พ่อขุนราม

คำแหงมหาราช

(

|

ศิลาจารึกของพ่อขุน

รามคำแหงด้านที่ 2-3

-4

และในค่านำไตรภูมิพ

ระร่วงเร็วกว่า

รามราช)

พ่อขุนราม

มคำแห่งมหาราชทรง

พระราชสมภพปีใด

ไม่ปรากฏหลักฐาน

।
แน่นอน ตามหลักฐ
านพงศาวดารเมืองเ
หนือ คือ
พงศาวดารเมืองโยน
ก ี ี
ก กล่าววา

|
พ่อขุนรามคำแหงม
หาราชทรงเป็นพระ
สหายสนิทและรู้
าวคราวเดียวกับ

พญาเม็งรายเจ้าเมื่อ
งเชียงใหม่และพญา
งำเมืองเจ้าเมืองพะเย
ยา ทรงศึกษาเล่าเร
ยน

อยู่ในสำนักสุกกกทัน

ตฤาษี ณ เมือง

ละโว้ (ลพบุรี) เป็น

ศิษย์รวมอาจารย์ได้

ยวกับ

พญางำเมือง ในข
ณะที่ทรงเลาเรียน
ศิลปวิทยาอยุธยา
กันนั้นพญางำเมือง
เจริญ

พระชันษาได้ ๑๖

ปี

เมื่อพ

อขุนศรีอินทราทิต
ยประกาศตั้งกรุงสุ
โขทัยเป็นอิสระแล
ว ขุน

สามชน

เจ้าเมืองงวอด ได

ยกยกกองทัพมาตีแม่

องตากรอันเป็นแม่

ย .

องหนาดานทางที่

ศตะวันตกของ

กรุงสุโขทัย
พ่อขุนศรีอินทรา
ทิตยยกกกองทัพ
ออกไปสู้รบกับขุน

สามชน

และพระราช-

โอรสองค์ที่สามซึ่ง
จงเจริญพระชันษา
ย่างเขา ๑๙ ปี
ทรงเป็นนักรบที่เ

๒ ขมแข็งในการ

๒

๒

สงครามเขาชนช

างชนะขุนสามช

น พวกเมืองฉอ

คจึงได้แตกพ่ายไ

ป เมื่อชนชา

ง

ชนะขุนสามชนค
ราวนั้นแล้ว พ่อ
ขุนศรีอินทราทิต
ยพระราชบิดาจึง

๒

งพระราชทานเจ

า

รามเป็น

"พระรามคำแห

ง" ซึ่งคงจะหม

|

ายควาามว่าพระ

๒ ๒

รามผู้เขมแข็ง

๒ ๒

หรือ เจารามผู้

๒

เขมแข็ง

พ่อ

ขุนรามคำแหง

มหาราชเสด็จข

นครองราชยส

มบัติเป็นกษัตริ ยองค์ที่สาม

แห่งราชวงศ์
พระร่วง

ระร่วง คักรา

ชที่ปรากฏในศิ

ลาจารึกพ่อขุน

รามคำแหง

(

ศิลาจารึก

สุโขทัยหลักที่

๑) คือ

มหาศักราช

๑๒๐๕ (พ.ศ.)

๑๘๒๖)

นั้นเป็นปีที่พร

ระองค์ได้

ประดิษฐ์อักษร

รไทยขึ้น

มหาศักราช

๑๒๐๗ (พ.ศ.

๑๘๒๘) ทรง

๒

สร้างพระมหา

ธาตุ

เมืองศรีสัชชนา

ลัย (เข้าใจว่า

คือ

พระเจดีย์ทั่วไป

๒ ๒

คชางลอม

ในปัจจุบัน)

มหาศักราช

๑๒๑๔ (พ.ศ.
๑๘๓๕) โปรร
คให้สร้างแท

นหิน ช่อ

พระแทนมมิ่ง

ศิลาบาตร

และ

๒

สร้างศาลา ๒

หลัง ชื่อ

ศาลาพระชะมา

สและพุทธศา

ลา ประดิษฐ์

านไวกกลางดง

ศาล

เพื่อเป็นที่ปร

ะทับวาราชก

าร

และทรงสั่ง

๒

อนข้าราชการ

ร และประช

าชนโน

วันธรรมดา

ส่วนวันอุโบ

สถไปรดน้ำ

ระสังฆ์นังสว

คพระปะปาตีโ

มกขแลละแลส

คิงธรรม

รัชสมัยของ

๕ -

พระองค์กรุง

เมืองยิ่งกว่า

ชกาลใด ๆ

ราชอาณาเข

ตแผขยายไ

๒

ปกกว้างขวาง

ประชาชน ผู้เย็นเป็นสุข อย่างแท้จริง

ยกกันว่า

||

ไพโรพาทนา

ไส"

การพาณิชย์

เจริญญ

๒

๒

กาวหนา คี

ลปวิฑยาเจ

วิญรุงเวออง

หลายประเทศ

าร

